

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

הריבית החדשה וראשית הנצרות ואסdem; הבשורות ומעשי
שליחים - 24344

תאריך עדכון אחרון 15-09-2022

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תארך: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מדע הדתות

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): סרג' רוזר

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Serge.Ruzer@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רcz הקורס: יום ב' 13:00-14:00

מורי הקורס:
ד"ר סרג'ה; רוזר

תאור כללי של הקורס:

נעסוק בReLUIONOT יסוד המאפיינים את הנצרות בראשית דרכה כפי שהם באים לידי ביטוי בארכט' הבשורות ובספר מעשי השליחים. נבחן את זיקתם לתפיסות ואמונות ביהדות של שליה בית שני על זרמיה השונות. נדון בתמורות שחלו במחשבת הנוצרית במהלך העשורים הראשונים לקיומה של תנועת חסידי ישוע מנצרת, על הגיון והעדר האחדות המשקפים את ריבוי תח-קבוצות בתחום התנועה ואת האינטראקטיה הפולמוסית בין לסייעתן ובין לבין עצמן.

מטרות הקורס:

להכיר לתלמידים את המגמות העיקריות בחשיבה הנוצרית הקדומה -- בהקשרו ההיסטורי החברתי והריעוני -- כפי שהן מתועדות בבשורות ובספר מעשי השליחים.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בעקבות סיום מוצלח של הקורס, הסטודנטים יהיו מסוגלים לעירך וכונה את טיבם המגוון של הנצרות הקדומה בהקשר היהודי הארץ-ישראלית וההellenיסטי ולהיות מוכנים לדין במהלך ההיפרדות בין יהדות ונצרות במהלך המאה הראשונית לספירה.

דרישות נוכחות (%):
100%

שיטת ההוראה בקורס: הוראה פרונטלית (כעת ב-ZOOM) המערבת את המשתתפים בדיון בעדויות הטקסטואליות ובמודלים המוצעים במחקר.

רשימת נושאים / תוכנית הלימודים בקורס:

נושא 1: מבוא לקורס.

ישו הנוצרי והנוצרת בראשית דרכה: ההקשר ההיסטורי, המקורות ובעיתיותם. האוונגליונים הסינופטיים (מתי, מרkos ולוקס), הבשורה על פי יוחנן ובספר מעשי השליחים: מקומם באסופה של הברית החדשה. דיאקני ישו בספרי הבשורה וシアיפותם של חסידי להגדלה העצמית מול הסביבה היהודית. הבשורות הסינופטיות וסוגיות היחס ביניהן (הבעיה הסינופטית).

נושא 2.

האמונות המשיחיות ביהדות בית שני והשתקפותן בספרי הבשורה. ההש侃ות המשיחיות של מגילות דבר יהודה ואלה של החכמים. הבשורות הסינופטיות על ישו ויוחנן המתבל. ישו כنبيה וכ"דורש התורה".

נושא 3.

האמונות המשיחיות ביהדות בית שני והשתקפותן בבשורות הסינופטיות (המשך). ישו כבן דוד וכגואל השמיימי ("בר אנש").

נושא 4.

ביסוס האמונה במשיחותו של ישו בנבואה המקראית ועיצוב ההשכפה הנוצרית הקדומה כמושתת על פרשנות המקרא.

נושא 5.

הציגו של ישו כחכם תורה. קווים לפרשנות התורה המיוחסת לו בبشורות הסינופטיות והיחס בין לפרשנות החכמים ולזו המתועדת בקומראן.

נושא 6.

הרעיון המכוון של מלכות השמים אצל ישו ואצל החכמים. משלו המלכות.

נושא 7.

המאבק על זהות: הבשורות הסינופטיות על ישו וחסידיו בין הקבוצות השונות ביהדות בית שני. ישו כחכם תורה. ישו כבעל נס. ישו ובית המקדש.

נושא 8.

הבשורה על-פי יוחנן: ישו דבר אלוהים. רענן טרומ הקיום של משיח בהקשרו היהודי.

נושא 9.

הבשורה על-פי יוחנן והרעיון של יגואל הראשוןvr כר גואל הארון: ישו כמשה שני, משה של אחריות הימים.

נושא 10.

המאבק על זהות בبشורה של יוחנן והתפקיד הנרטיבי של 'יהודים' שם.

נושא 11.

משפטו, מותו ותחייתו של ישו וחיפוש אחר שמותם בספריו הבשורה. דמות המשיח הסובל.

נושא 12.

ספר מעשי השליחים מהמשך לנרטיב הבשורות. מעשי השליחים (*מעשה יש*) ובبشורה על-פי לוקס. מעשה יש על פאולוס ועל המיסיון אל הגויים בזיקתו לבנואה המקראית ולמגמות ביהדות בית שני.

נושא 13.

מעשה יש על המיסיון אל הגויים בזיקתו לאור התרחבות התנועה והצטרפות הלא יהודים. תמורה בתשכפה הנוצרית הקדומה לאור התרחבות התנועה והצטרפות הלא יהודים.

נושא 14.

איוחור בביאת הגואלה וההשכפה האסטטולוגית של מעשה יש: חידוש הנבואה אשר במתת רוח הקודש הגבשות קהילות שונות המרכיבות את תנעת חסידי ישו והציפייה לכך. מקומו של בית המקדש בתסריט הגואלה. בין אימוץ דפוסים כתתיים מעין קומראנים לבין עיצוב פרספקטיביה אוניברסאלית רחבה.

חומר חובה לקריאה:

ז' ואלה, הנצרות הקדומה, האוניברסיטה הפתוחה 2005, פרקים 1 - 3 (עמ' 11-66).

אי לימור, בין יהודים לנוצרים, האוניברסיטה הפתוחה 1993, עמ' 41-121.

ש' ספרαι, עם ישראל בימי הבית השני, תל-אביב 1970

ש' ספרαι, "ישו וה坦ועה החסידית", י' גפני, א' אופנה"מר וד' שורץ (עורכים), היהודים בעולם ההלניסטי והרומי, י-ט 1996

ד' פלוסר, יהדות ומקורות הנצרות, תל-אביב 1979:

"היחס הספרותי בין שלושת האוונגליונים", "ריפוי ב מגע ידיים ב מגילות מדבר יהודה", "הסעודה

האחרונה והאיסיים", "משפטו ומותו של ישו הנוצרי", "משל ישו והמשלים בספרות חז"ל", "ה'תורה' בדרשה על-ההר", "מדרש התנ"ך בברית-החדשה", "טבילה יוחנן וכות מדבר יהודה", "כת מדבר יהודה"

- והנצרות לפני פאולוס".
 ד. פלוסר, "השתקפותן של אמונה משיחית יהודית בנצרות הקדומה", משיחיות ואסכולת, ירושלים תשמ"ד.
 345-347.
 ד. פלוסר, ישו, ירושלים-תל אביב, 2009.
 א' רגב, "מלכת כוהנים או גוי קדוש? מעמדו של המקדש בנצרות הקדומה", קתדרה 113 (2004) עמ' 5-34.
 ס' רוזר, "צמד הczyoim 'ואהבת' בברית החדשה ובסרך היחיד", תרביץ עא (2002), עמ' 353-370.
 ס' רוזר, "אמונה משיחית ביהדות וסוגיות משיחיות של יشو במסורת הנוצרית הקדומה", זמןים 120 (2012) עמ' 40-51.

B. D. Ehrman, *The New Testament: A Historical Introduction to the Early Christian Writings* (New York, Oxford, 1997).

D. Flusser, *Jesus* (Jerusalem, 1998/2001).

The New Jerome Biblical Commentary (Englewood Cliffs, New Jersey, 1990).

The Oxford Dictionary of the Christian Church, ed. F. L. Cross, (Oxford, 1957/1958/1978/1997).

N. Perrin, D. C. Duling, *The New Testament. An Introduction* (HBJ, 1982/94).

G. Anderson, "The Interpretation of Genesis 1:1 in the Targums," *The Catholic Biblical Quarterly* 52, 1 (1990): 21-29.

L. H. Feldman, "The Omnipresence of the God-Fearers," in *Biblical Archaeology Review* September/October 1986, 59-69.

P. Fredriksen, "Judaism, the Circumcision of Gentiles, and Apocalyptic Hope: Another Look at Galatians 1 and 2," *Journal of Theological Studies* 42, 532-564.

S. Safrai, "The Jewish Cultural Nature of Galilee in the First Century," in *The New Testament and the Christian-Jewish Dialogue [Immanuel 24/25]* (Jerusalem, 1990).

Schwartz D. R., "The End of the Ge (Acts 1:8): Beginning or End of the Christian Vision?" *Journal of Biblical Literature* 105 (1986): 669-76.

G. Stroumsa, "The Body of Truth and its Measures: New Testament Canonization in Context," in *idem, Hidden Wisdom* (Leiden, 1996).

R. F. Tannenbaum, "Jews and God-Fearers in the Holy City of Aphrodite," in *Biblical Archaeology Review* September/October 1986, 55-57.

J. Taylor, "The List of Nations in Acts 2:9-11," *Revue Biblique* 106.3 (1999), 408-420.

חומר לקריאה נוספת:

לי בך, בטליה בית שני: הפרושים - ספרי הבשורה, ירושלים 1963.

ד. פלוסר, "שנתה ישראל באונגליון על פי מתי", יהדות בית שני: חכמיה וספרותה, י-ם 2002, עמ' 345-347.

"קנוהל, בעקבות המשיח, ירושלים ותל אביב 2000.

א' רגב, "מקדש או משיח? 'משפטו' של ישו, המקדש והມדייניות הרומית", קתדרה 119 (2006), עמ' 13-36.

א' רגב, "האומנם היה מיסיון לגויים בראשית הנצרות?", *זמן נט* 120 (2012) עמ' 80-89.

- L. Alexander, "Fact, Fiction, and the Genre of Acts," *New Testament Studies* 44 (1998): 380-399.
- Atkinson K., "On Further Defining the First Century CE Synagogue: Fact or Fiction?" *NTS* 43 (1997): 491-502.
- E. J. Bickerman, *The Jews in the Greek Age* (Harvard Univ. Press, 1988/94).
- R. L. Brawley, "The Identity of Jesus in Luke 4:16-30 and the Program of Acts," *Luke Acts and the Jews: Conflict, Apology and Conciliation* (Atlanta, Georgia, 1987), 28-50.
- D. Flusser, "Ostracon from Qumran Throws Light on First Church," *Jerusalem Perspective* 53 (1997), 12-15.
- P. Fredriksen, "Paul, Purity, and the Ekklesia of the Gentiles," in J. Pastor and M. Mor, *The Beginnings of Christianity* (Jerusalem, 2005), 205-17, esp. 215-16.
- J. Gager, "Introduction," in *idem, Reinventing Paul* (New York, 2000).
- R. S. MacLennan and A. T. Kraabel, "The God-Fearers - A Literary and Theological Invention," in *Biblical Archaeology Review* September/October 1986, 46-53.
- Pines S., "Notes on the Twelve Tribes in Qumran, Early Christianity and Jewish Tradition," in Gruenwald I., Shaked S., Stroumsa G. (eds.), *Messiah and Christos* (Tübingen, 1992), 151-54.
- S. Ruzer, "From 'Love Your Neighbor' to 'Love Your Enemy'" in S. Ruzer, *Mapping the New Testament: Early Christian Writings as a Witness for Jewish Biblical Exegesis* (Leiden, 2007), 35-70.
- S. Ruzer, "Antitheses in Matthew 5: Midrashic Aspects of Exegetical Techniques," in *Mapping the New Testament*, 11-34.
- S. Safrai, "Teachings of Pietists in Mishnaic Literature," *Journal of Jewish Studies* 16 (1965).
- J. Taylor, "Paul and the Jewish Leaders at Rome: Acts 28:17-31," in T. G. Casey and J. Taylor (eds.), *Paul's Jewish Matrix* (Rome, 2011), 311-326.
- J. B. Tyson, "Jews and Judaism in Luke-Acts: Reading as a Godfearer," *NTS* 41 (1995): 19-38.

הערכת הקורס - הרכיב הציון הסופי :	
מבחן מסכם בכתוב/בחינה בעל פה	0 %
הרצאה	0 %
השתתפות	0 %
הגשת עבודה	60 %
הגשת תרגילים	40 %
הגשת דוחות	0 %
פרויקט מחקר	0 %
בחנים	0 %
אחר	0 %

מידע נוסף / הערות:

